

Mødet den 3. Juni 1909.

Fraværende: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 38—1909). Mageskiftekontrakt med Murermester Daugbjerg angaaende **Ejendommen Tangen Nr. 4.**

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 98—1909). Indstilling fra Skovudvalget angaaende Opførelse af et **Observatorium paa Marselisborg Mark**, bilagt med følgende Udkast til Overenskomst imellem Astronom Friedrich Krüger, Altenburg, og Aarhus Byraad:

1.

Jeg undertegnede Astronom Friedrich Krüger skænker Staden Aarhus samtlige de astronomiske Instrumenter og Hjælpemidler, som jeg i Følge efterstaaende Specifikation nu ejer, og dem, som maatte komme i min Besiddelse, saa længe jeg i Følge denne Overenskomst er Direktør for Observatoriet i Aarhus.

For Tiden ejer jeg:

1. 1 Dobbeltrefraktor med Biapparater,
2. 1 Reflektor,
3. 1 Passageinstrument,
4. 1 Kometsøger,
5. 1 astronomisk Pendulur,
6. fotografiske Objektiver,

7. optiske Hjælpeapparater, f. Eks. Polariskop, Spektroskop etc., Kronometer,
8. 1 Jernobservationskuppel (c. 6,2 m.),
9. forskellige fotografiske Apparater og Hjælpe-midler,
10. et Bibliotek af astronomiske Værker.

2.

Byen Aarhus forpligter sig til at holde det saaledes af mig nu eller i Fremtiden skænkede samlet som en videnskabelig Institution under Navnet:

Aarhus Bys astronomiske Observatorium
»Ole Rømer«.

3.

Aarhus By afgiver til dette Observatorium vederlagsfrit for medundertegnede Krüger det Grundstykke, som nærmere findes angivet paa vedhæftede Rids.

4.

Aarhus By afholder saavel nu som i Fremtiden alle Omkostningerne ved Opførelse og Indrettelse af alle egentlige Observatoriebygninger. Ved Opførelse af Bygninger paa Byens Grund i Observatoriets Nærhed (indenfor 4--500 m.) paaliviler det Kommunen saa vidt muligt at drage Omsorg for, at Observatoriets Iagttagelser ikke vanskeliggøres ved saadanne Bygninger.

5.

Aarhus By bevilger til Bygningen af Observatoriet en Sum af 25000 (fem og tyve Tusinde) Kroner. Skulde hele denne Sum ikke gaa med til Opførelsen af de nævnte Bygninger, skal Resten sættes paa Rente, og det aarlige Rente-beløb bliver efter Behov anvendt til Forbedring og Udvidelse af Observatoriet.

Byen afholder de aarlige Omkostninger til Vedligeholdelse af Observatoriebygningerne og ved Driften (jfr. dog § 12, næstsidste Punktum), som ogsaa Omkostningerne ved Brandforsikring af de til selve Observatoriet hørende Bygninger, af Instrumenterne etc., samt endelig ogsaa Omkostningerne ved Anskaffelsen af fotografiske Plader og Abonnement paa astronomiske Tidsskrifter.

6.

Krüger opfører for egen Regning paa Observatoriets Grund en Beboelse (Villa til 1 Familie). Tegningerne forelægges Byraadet til Godkendelse.

7.

Efter Krügers Død er Byen forpligtet til at købe det nævnte Beboelseshus af hans Bo eller Arvinger til en Pris (for Bygningen, uden den Grund, hvorpaa den staar), som i Mangel af mindelig Overenskomst fastsættes af uvildige, af Retten dertil udmeldte Vurderingsmænd.

Det samme gælder, dersom Krüger skulde opgive Stillingen som Direktør i Henhold til § 10, andet og tredje Stykke.

8.

Byen kan til enhver Tid mod Udredelse af Krügers egne Omkostninger erhverve Beboelseshuset til Indlemmelse i Observatorieinstitutionen.

9.

Observatoriets økonomiske Bestyrelse, der under Bestyrelsen af de Pengemidler, som skænkes Observatoriet af offentlige Institutioner eller private, skal være underlagt Byraadet. Dette vælger dertil et Udvalg, bestaaende af 3 Medlemmer. Saa længe Krüger er Observatoriets

Direktør, er han selvskrevet Medlem af Udvalget, saa at Byraadet kun vælger 2 Medlemmer.

10.

Krüger vedbliver at være Direktør for Observatoriet for Livstid.

Dog kan han til enhver Tid frivillig opgive denne Stilling.

Skulde Krüger blive uhelbredelig syg eller væsentlig misligholde de af ham ved denne Overenskomst paatagne Forpligtelser, f. Eks. ved i væsentlig Grad at forsømme de til Observatoriets Ledelse hørende Arbejder, kan Byraadet med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel opsige ham til Fratrædelse af Stillingen.

Kan eller vil Krüger ikke mere have Ledelsen, som ogsaa efter hans Død, besættes Pladsen med en anden Astronom. Ved Valget af en saadan tages Direktøren for Statens (Københavns Universitets) Observatorium med paa Raad.

11.

Observatoriets Opgave er i første Række videnskabelig.

Det skal fremfor alt arbejde i de variable og farvede Stjerner og Solens Astrofysik.

Der tilstræbes Oprettelsen af en geofysisk Afdeling, herunder først og fremmest og snarest muligt Grundlæggelsen af en Jordskælvsstation. Paa Grund af en saadan Institutions almene videnskabelige Betydning som Landsanstalt maa man søge at opnaa Statens Medvirkning.

Endelig stilles Observatoriet i Ungdommens Undervisnings og Folkeoplysningens Tjeneste.

(Den Maade, hvorpaa man søger at løse disse Opgaver, angives nærmere i et Prospekt,

som Direktøren udarbejder og Byraadet godkender).

12.

Hvis der mellem Byens Embedsmænd findes Personer, der maatte attraa særlig Uddannelse i de Opgaver, som Observatoriet stiller sig, skal dette, for saa vidt de paagældende have den fornødne Fordannelse (matematisk, naturvidenskabelig etc.) uden Vederlag give den fornødne Vejledning. Dog er Observatoriet ikke forpligtet til at have mere end een Lærling ad Gangen paa denne Betingelse.

Byen er indtil videre ikke forpligtet til at bære Udgifterne ved videnskabelig Medhjælp ved Observatoriet.

Det er i givet Tilfælde Krüger tilladt ved Læreanstalterne i Aarhus i beskedent Omfang at overtage Lærervirksomhed i de eksakte Naturvidenskaber (Fysik, Mathematik, Astronomi).

Formanden erindrede om, at Sagen flere Gange før havde foreligget, og at Byradet hver Gang enstemmigt havde bemyndiget Udvalget til at forhandle videre med Hr. Krüger om Vilkaarene. Disse forelaa nu i endelig Form, tiltraadt saavel af Hr. Krüger som af Udvalget, og ventede kun Byraadets Approbation. Han gennemgik derefter Overenskomstens Hovedpunkter og udtalte, at den udsete Plads var meget gunstigt beliggende, højt og frit, og at den, da den laa op mod Byens Skel, ikke vilde gribe forstyrrende ind i Planerne for Marselisborgs Terrænets Udnyttelse. Arkitekten havde rent foreløbig paa Skizzen angivet Bygningernes Beliggenhed og Adgang til Observatoriet.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 124—1909). Fra Udvalget for Fattig-

væsenet forelaa følgende Indstilling i Anledning af Loven af 8. Maj d. A. om **fortsat Hjælp til arbejdsløse** efter Arbejdsløshedskassehjælpens Ophør:

»Ved Tilbagesendelsen af vedlagte med Byraadets Paategning af 24. f. M. fremsendte Circulære fra Indenrigsministeriet af 14. f. M. med dermed fulgte Eksemplarer af Loven af 8. Maj d. A. om fastsat Hjælp til arbejdsløse efter Arbejdsløshedskassehjælpens Ophør skal man udtale, at det nærmest maa forekomme Udvalget mest praktisk, at den paagældende Hjælp udbetales gennem vedkommende Arbejdsløshedskasse og ikke ved Kommunens egen Foranstaltning. Foruden at det formentlig vil være mest tiltalende, at de paagældende kunne hæve den fastsatte Hjælp paa samme Sted som den tidligere Understøttelse, saa ser man ikke rettere, end at der ved denne Ordning vil spares nogen Arbejdskraft for Kommunen.«

Møller udtalte, at naar Udvalget anbefalede at lade Hjælpen udbetale af Arbejdsløshedskasserne, var det væsentlig, fordi denne Ordning var mest behagelig for vedkommende, der søgte Hjælp, og fordi Udvalget ansaa det for rigtigst, at Fattigvæsenet intet fik med Udbetalingen at gøre. Ved den foreslaaede Ordning vilde Byen desuden spare en Del Arbejdskraft.

Marinus Petersen var overbevist om, at de Mennesker, som fik Brug for den fortsatte Hjælp, vilde være taknemmelig for den foreslaaede Ordning, som Byraadet jo ogsaa meget vel kunde staa sig ved, da Arbejdsløshedskasserne var undgivet Arbejdsløshedsinspektørens Kontrol. Ministeriets Regler for Hjælpen var udsendt, saa der var intet i Vejen for, at Ordningen kunde træde i Kraft, saa snart Schemaerne var trykt. I denne

Forbindelse skulde han gøre opmærksom paa, at Inspektøren i den udsendte Vejledning pegede paa, at de paagældende Kasser kunde faa udleveret et vist Antal Schemaer.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 127—1909). Andragende fra Ejerne af den secherske Gaard paa Lille Torv om **Flytning af Plakatsøjlen**.

Formanden meddelte, at Brolægningsudvalget ikke anbefalede Andragendet.

Mikael Johansen beklagede Udvalgets Standpunkt, da Søjlen stod paa et for vedkommende Ejendom meget generende Sted og var til stor Gené for flere af Butikkerne. Hvis Plakatsøjlen ikke kunde anbringes omkring Lygtestanderen, vilde han foreslaa den flyttet over til Banken, hvor den ikke kunde genere saa meget, da der ingen Butikker fandtes, og da Færdselen der var langt mindre, end hvor den nu stod. Han anmodede Udvalget om at tage Sagen tilbage til nærmere Undersøgelse.

Magnus Nielsen gjorde gældende, at Ejerne af Ejendommen vidste, at Plakatsøjlen stod der, da de købte Ejendommen. Hvis Søjlen blev flyttet over til Banken, hvor Trafikken forøvrigt var flere Gange større end forbi den secherske Ejendom, kunde Banken med lige saa stor Ret klage. Nogle vilde altid føle sig brøstholdne, hvor end Søjlen blev flyttet hen, og man vilde ved at bevilge Andragendet skabe et meget farligt Præcedens. At sende Sagen tilbage til ny Overvejelse nyttede ikke noget.

Mikael Johansen fandt, at alle Plakatsøjlerne burde væk; den nuomtalte generede dog mere end de andre, som stod paa aabne Pladser. Det var nu tredje Gang, der forelaa Andragende

om Fjernelse af denne Søjle, ikke saa meget for selve Ejendommens Skyld som for Butikkernes. Hans Oplysning om Færdselen stammede fra Politiet og Selvsyn. Han skulde vedblivendo foreslaa Søjlen flyttet over til Banken.

J. C. Petersen spurgte, om Søjlen ikke kunde flyttes helt over til Daugbjergs Ejendom. Det kunde ikke nægtes, at den var til stor Gene, hvor den laa, men den vilde ogsaa se styg udovre ved Banken.

Jakob Jensen spurgte, om det i Søjlen værende Brandskab ikke kunde fastgøres paa selve Ejendommen.

Samuelson var forundret over, at Udvalget ikke var kommet til et andet Resultat, da Søjlen stod paa en meget uheldig Plads og maaske kunde flyttes ud paa Torvet. Brandallarmingsapparatet var ikke beregnet til at anbringes paa Muren; skulde det det, maatte der laves virkelige Brandskabe.

Formanden henstillede til Udvalget at tage Sagen tilbage for at overveje de fremkomne Bemærkninger.

Magnus Nielsen skulde gerne tage Sagen tilbage. Han kunde ikke forstaa, at man kunde ønske den grimme Søjle flyttet midt ud paa Torvet.

Simonsen fandt, at Husejerne maatte bære de Udgifter, som Flytningen vilde medføre. Hvis man nu bevilgede dette Andragende, var dermed fastslaaet, at alle andre havde samme Ret.

Magnus Nielsen mente, at det tillige blev fastslaaet, at Byraadet nok bøjede sig, bare man kom tit nok.

Andragendet gik tilbage til Brolægningsudvalget.

5. (J. Nr. 121—1909). Efter Indstilling fra vedkom-

mønde Udvalg blev forskellige **Restancer med Gasafgift** og Maalerleje for 1907—08 til Beløb 2597 Kr. 41 Øre samt med Elektricitetsafgift, Maalerleje og Bidrag til elektriske Stikledninger for samme Aar til Beløb 23 Kr. 20 Øre ført til Afgang i Regnskabet som uerholdelige.

